

ת"פ 26228/07/14 - מאיר אוחנה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 26228-07-14 מדינת ישראל נ' אוחנה
תיק חיצוני:

מספר בקשה: 1

בפני כב' השופט דוד רוזן
מבקש/נאשם
נגד
משיבה/מאשימה
מאיר אוחנה - ע"י ב"כ עוה"ד דרור מתתיהו ו/או הגר נגלר
מדינת ישראל - ע"י פרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה)

החלטה בטענה המקדמית לפגם בכתב האישום

לפניי טענה מקדמית לפי סעיף 149(3) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: החוק) לפגם בכתב האישום, במסגרתה עותר הנאשם להורות למאשימה לתקן את כתב האישום שהגישה נגדו.

א. רקע עובדתי:

כתב האישום, הכולל שני אישומים, מייחס לנאשם שורה ארוכה של עבירות לפי פקודת מס הכנסה, חוק המע"מ, פקודת המכס, חוק איסור הלבנת הון וחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום, בין השנים 2010-2011 הנאשם שימש כגורם מתווך בין שתי קבוצות אנשים - מצד אחד, יהלומנים שונים העובדים בבורסה ליהלומים, שהיו מעוניינים לקבל לידיהם חשבוניות מע"מ כוזבות (להלן: היהלומנים), ומן הצד השני נותני שירותי מטבע, שהיו מעוניינים להוציא כספים אל מחוץ לגבולות המדינה ללא דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון (להלן: החלפנים).

בקליפת האגוז, הפעילות בה נטל חלק הנאשם על פי כתב האישום התבצעה באופן הבא:

א. היהלומנים מסרו לנאשם שיקים בערכים דולריים, וקיבלו את כנגדם כסף מזומן בשקלים יחד עם חשבוניות מע"מ כוזבות, לפיהן השיקים הדולריים נמסרו לנאשם כתמורה בעסקאות מכר יהלומים. מקור הכסף המזומן שנמסר ליהלומנים כנגד השיקים היו החלפנים. עבור שירותים אלה הנאשם גבה עמלה של 2% לפחות מערכו של כל שיק.

ב. הנאשם הפקיד את השיקים הדולריים שקיבל מן היהלומנים בחשבון שבבעלותו בסניף של State Bank of

India, הנמצא בבורסה ליהלומים (להלן: הבנק ההודי).

ג. על פי הנחיית החלפנים, הנאשם העביר את הדולרים שקיבל מן היהלומנים לחשבונות שונים בחו"ל. כדי להימנע מדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון על העברות אלה, הנאשם הצהיר באופן כוזב בפני פקידי מכס על ייבוא יהלומים, תוך הצגת חשבוניות מכר כוזבות לפיהן רכש יהלומים בחו"ל. לאחר שקיבל במרמה את אישורו של המכס על ייבוא יהלומים, הציג הנאשם אישור זה לפקידי הבנק ההודי וביקשם להעביר לחו"ל את הדולרים שבחשבונות, תוך מילוי הצהרה כוזבת לפיה העברת הכספים נדרשת לצורך ייבוא טובין לישראל.

כנטען בכתב האישום, הנאשם העביר לחו"ל כספים והוציא חשבוניות כוזבות בסך כולל של 148,000,000 דולרים, למעט סכום זניח שאינו ידוע למאשימה. זאת ועוד, בעבור חלקו בפעילות המתוארת לעיל קיבל הנאשם הכנסה בסכום כולל של 2,960,000 דולרים, עליה לא דיווח כדין לרשויות המס.

ב. טענות הנאשם והסעדים המבוקשים:

לטענת הנאשם, כתב האישום מנוסח באופן כוללני מדי, וחסרים בו פרטים מהותיים שבהיעדרם אין הוא יכול להכין הגנתו כראוי. מכאן בקשה זו להורות למאשימה לתקן את כתב האישום בדרך של הוספת הפרטים החסרים.

הפרטים שהוספתם מתבקשת הם:

1. פירוט שמות היהלומנים להם הוציא הנאשם חשבוניות כוזבות לכאורה, וכן פירוט שמות החלפנים, שבהנחייתם העביר לכאורה כספים לחו"ל תוך שימוש במסמכים כוזבים ובמטרה להתחמק מדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון. פירוט השמות מתבקש כדי לאפשר לנאשם להתחיל בחיפוש ראיות רלוונטיות לסוג הקשר או העסקאות שהיו לו באופן ספציפי עם היהלומנים והחלפנים, אשר יוכלו להפריך את טענות המאשימה.

2. פירוט מי מבין החלפנים העביר כספים לנאשם במישרין, ומי בעקיפין דרך צדדים שלישיים, וכן פירוט הסכומים שהועברו לכאורה בכל אחד מן המסלולים.

3. רשימת כל החשבוניות והתצהירים הכוזבים לכאורה שמסר הנאשם ליהלומנים, לפקידי המכס ולפקידי הבנק ההודי. הוספתו של הפרט הזה מתבקשת נוכח טענת המאשימה בכתב האישום לפיה בין כלל עסקאותיו של הנאשם בתקופה הרלוונטית היו גם עסקאות אמת בהיקף זניח שאינו ידוע. מכאן כי המאשימה אינה יודעת מהו היקף העסקאות הכוזבות לכאורה מבין כלל עסקאותיו של הנאשם, ואם כך הדבר - מי לידינו כף יתקע כי דווקא עסקאות האמת הן הזניחות בהיקפן? זאת ועוד, הוספתו של פרט תאפשר לנאשם להתחיל בחיפוש ראיות שיש בהן כדי להוכיח כי הוא שהה בחו"ל במועדים בהם לטענת המאשימה מסר לפקידי המכס או הבנק תצהירים כוזבים (טענת "במקום אחר הייתי").

ג. תגובת המאשימה:

המאשימה מתנגדת לבקשה. לטענתה, כתב האישום מבוסס על חומר הראיות שבידה ובידי ההגנה, הוא מפורט די הצורך, ועומד בדרישות החוק בכל הנוגע לניסוח כתבי אישום. ביחס לחלק אחד מן הבקשה הראיות הקיימות אינן

מאפשרות פירוט נוסף מעבר למה שכבר פורט בכתב האישום, וביחס לחלק אחר אין כל צורך בפירוט שכזה, שכן ממילא אין בו כדי להועיל להגנת הנאשם, משום שהוא כבר מצוי באופן מעובד ומפורט בחומר שנמסר לעיונו. יתר על כן, הפרטים העובדתיים נושא הבקשה כלל אינם נדרשים כדי להקים את העבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום, ולפיכך אין בסיס משפטי לטענת הפגם בכתב האישום ולבקשת התיקון.

ד. דיון והכרעה:

לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובת המאשימה, נחה דעתי כי דין הטענה המקדמית להידחות.

סעיף 85(4) לחוק קובע כדלקמן:

85. כתב אישום יכול -

...

(4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם;

...

(הדגשה שלי - ד.ר.).

תכליתו של סעיף זה הינה כפולה:

"...ראשית, ליתן לבית המשפט תמונה של ה"פרשה" - תוך שימת דגש על חלקו של הנאשם באחריות להתרחשותה - ולאפשר לו לקבוע על פיו את תחומי הדיון; ושנית, ליתן לנאשם תמונה של ה"עובדות" שהתביעה מתעתדת להוכיח - ושמכוחן תבקש להרשיעו בעבירות המפורטות ב"הוראות החיקוק" - ולאפשר לו בדרך זו להכין את הגנתו. "תיאור העובדות" המהוות את העבירה, משמעו - "מכלול הנתונים העובדתיים המצביעים על כך כי נתקיימו יסודותיה של עבירה פלונית" ... "סיפור העובדות" חייב להיות כזה, שאם הנאשם מודה בו - די בכך כדי לבסס את הרשעתו בעבירה המצוינת ב"הוראות החיקוק"."

(ראו יעקב קדמי **על סדר הדין בפלילים** חלק שני 915 (מהדורה מעודכנת, 2009); הדגשה שלי - ד.ר.).

ודוק:

"סיפור המעשה" מיועד להצגת העובדות ה"רלוונטיות" להרשעה, ולא להצגת ה"ראיות", שמכוחן תבקש התביעה לקבוע שאותן עובדות אכן נתקיימו."

(שם, שם; הדגשה שלי - ד.ר.).

כאמור, חובתה של המאשימה היא לפרט בכתב האישום את "העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם", זאת כדי שהנאשם יוכל להתגונן כראוי מפני המיוחס לו. למעשה, עניינה של בקשה זו הוא הבהרת פרטים הנוגעים לזמן ולמקום ביצועה של כל אחת מהעבירות המתוארות בכתב האישום, כדי שההגנה תוכל לנסות ולהפריך את טענות המאשימה ביחס לכל עבירה ועבירה באופן ספציפי.

יש לזכור שהחוק מורה כי על המאשימה לפרט בכתב האישום את המקום והזמן של ביצוע העבירות רק כאשר ישנה אפשרות לברר אותם. ככל שהעובדות בנוגע לזמן ולמקום אינם מהווים יסוד מיסודות העבירות המיוחסות לנאשם ואין המאשימה יכולה לבררם, כתב האישום יעמוד בדרישות החוק גם אם עובדות אלה לא פורטו בו.

ד. 1. שמות היהלומנים והחלפנים:

מתגובת המאשימה עולה כי אין ביכולתה לספק פירוט של השמות המבוקשים, פרט למה שכבר מצוי בחומר הראיות שבידי ההגנה (מדובר בחשבוניות הנטענות ככוזבות שמתייחסות לרבע מהתקופה הרלוונטית לכתב האישום, לרבות שמות מקבליהן). מעבר לכך אין למאשימה ידיעה מיהם הגורמים מולם פעל הנאשם, ועל כן אין היא יכולה לפרט שמותיהם בכתב האישום. עוד מציינת המאשימה כי בחומר הראיות ישנן הודעות של עדים רבים, המפלילים את הנאשם במיוחס לו ומתארים באופן כללי את דרך הפעולה העבריינית בה נקט, הן מול היהלומנים והן מול החלפנים. מהודעות אלה ומהראיות החפציות הקיימות, כך המאשימה, יתבקש בית המשפט בסופו של הליך להסיק את המסקנה המרשיעה ביחס לכל תקופת כתב האישום.

הסבר זה של המאשימה מניח את דעתו. אכן היעדר פירוט מדויק של כל מקרה ומקרה אינו מקל על הנאשם, אולם אינו סבור כי יש בו כדי לקפח הגנתו ולגרום לעיוות דין. חומר הראיות על בסיסו תבקש המאשימה להרשיע את הנאשם במיוחס לו, לרבות הראיות החפציות והודעות עדים, יוצג לפני בית המשפט, אשר יחליט האם יש בו די לביסוס ההרשעה. חומר זה הועבר לנאשם ולסנגורו, המכירים מן הסתם את כתב האישום ויודעים אלו עובדות בכוונת המאשימה להוכיח. על כן, לא מדובר במצב בו ההגנה עלולה להיות מופתעת מעובדות מפלילות ומהאשמות חדשות שלא הוזכרו בכתב האישום. בנסיבות אלה, ובהתחשב בעובדה כי שמותיהם של היהלומנים והחלפנים אינם מהווים חלק מיסודותיהן של העבירות המיוחסות לנאשם, לא מצאתי מקום להורות על תיקון כתב האישום.

ד. 2. פירוט חשבוניות והצהרות כוזבות:

בכל הנוגע לצירוף נספחים עם פירוט כל החשבוניות וההצהרות הכוזבות לכאורה, הרי שמדובר בראיות באמצעותן המאשימה תבקש להרשיע את הנאשם בעבירות המתוארות בכתב האישום, וכאמור לעיל - פרשת העובדות שבכתב האישום אינה מיועדת להצגתן של ראיות אלה. ככל שהמאשימה תבקש להגיש מסמך זה או אחר במהלך שמיעת הראיות ולטעון כי מדובר במסמך כוזב - פתוחה הדרך בפני הנאשם לנסות ולהפריך טענה זו ביחס לכל מסמך ומסמך באופן פרטני. כפי שעולה מתגובת המאשימה, חומר הראיות שהועבר לנאשם כולל בתוכו כל מסמך שיכול ויוגש מטעמה בהקשר זה, ובנסיבות אלה איני סבור כי היעדר הנספחים המבוקשים מקפח את הגנת הנאשם באופן המצדיק היעדרות לבקשה.

לבסוף יש להזכיר כי בענייננו מדובר ב"סיפור מעשה" שהתרחש על פני תקופה של שנתיים, בה ביצע הנאשם על פי כתב האישום עבירות רבות. כפי שקבע בית המשפט העליון, במצב דברים זה ניתן להסתפק בתיאור עובדתי של מעשי עבירה יחד עם "תיחום" התקופה בה בוצעו:

"המעשים אשר יוחסו למערער בכתב האישום השתרעו על פני תקופה ארוכה, ללא שניתן היה לייחס מעשה מסויים למועד מסוים מדוייק. בנסיבות אלה, תאור המעשים המיוחסים לו, תוך ציון התקופה בהם בוצעו המעשים, עונה על דרישת סעיף 85(4) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982..."

(ראו ע"פ 3273/93 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים המשפטיים), פסקה 3 לפסק דינו של כב' השופט אור)

המעשים המיוחסים לנאשם מתוארים היטב בכתב האישום, ונדמה כי ברור מפני מה עליו להתגונן (במיוחד נוכח תגובת המאשימה לבקשה זו, המפרטת את קו הטיעון העיתידי שלה ואת הראיות שבאמצעותן היא תבקש להוכיחו). איני סבור שהעובדה כי המאשימה נמנעה מלציין בכתב האישום - מפאת חוסר ידיעה - את הפרטים המבוקשים כדי להוות פגם בכתב אישום, המצדיק תיקונו.

ה. סוף דבר:

הטענה המקדמית לפגם בכתב האישום ובקשת התיקון נדחות.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ג טבת תשע"ה, 04 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.